

Компетентнісний підхід у викладанні дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» в процесі підготовки здобувачів спеціальності «Фізична культура і спорт»

Сватъєв Андрій Вячеславович¹, Симонік Анастасія Володимирівна²,
Царенко Катерина Валеріївна³, Халемендик Юлія Євгенівна⁴

Опубліковано	Секція	УДК
30.12.2024	Фізична культура і спорт	796.015.132:378.147

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17049374>

Анотація. Дослідження присвячене обґрунтуванню та експериментальній перевірці ефективності компетентнісного підходу у викладанні дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» у підготовці магістрів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Мета роботи – обґрунтувати значення компетентнісного підходу у викладанні дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» та визначити ключові професійні компетентності, що формуються у магістрів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». У дослідженні взяли участь 42 магістранта, які опановували дисципліну протягом одного семестру. Оцінювання рівня сформованості компетентностей здійснювалося за результатами підсумкового тестування у середовищі Moodle, виконання практико-орієнтованих завдань з підготовки пакета організаційної документації до моделі змагання та моделювальної презентації з вирішення організаційної ситуації. Методична модель навчання включала інтерактивні форми роботи (кейс-метод, ділові ігри, моделювання змагальних ситуацій), використання змішаного навчання на базі платформи Moodle, інтеграцію цифрових технологій (онлайн-жеребкування, відеоповтори, базова аналітика результатів). За підсумками оцінювання, середній сумарний бал склав $87,4 \pm 1,8$ зі 100 можливих, причому 79 % учасників досягли порогового рівня «сформованої компетентності». Опитування щодо самооцінки володіння ключовими компетентностями показало медіанне значення 4,3/5, що корелює з об'єктивними результатами. Встановлено, що впроваджена методика сприяє ефективному

¹ доктор педагогічних наук професор кафедри фізичної культури і спорту, Запорізький національний університет, вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна, orcid.org/0000-0001-9399-1576, andreisvatyev2901@gmail.com

² кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної культури і спорту, Запорізький національний університет, вул. Університетська, 33-А, м. Запоріжжя, Україна, orcid.org/0000-0001-8574-8744, 020190@ukr.net

³ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри терапії та реабілітації, Запорізький національний університет, вул. Університетська, 33-А, м. Запоріжжя, Україна, orcid.org/0000-0002-9228-8093, 19871806@ukr.net

⁴ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування, Запорізький національний університет, вул. Університетська, 33-А, Запоріжжя, Україна orcid.org/0000-0001-5335-5292, halemendyk@gmail.com

формуванню організаторських, управлінських, комунікативних та технологічних компетентностей, що відповідає освітній програмі та вимогам професійної підготовки у сфері фізичної культури і спорту. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження даної моделі у підготовку фахівців спортивного профілю та адаптації до інших дисциплін, пов'язаних з менеджментом і організацією спортивних заходів.

Ключові слова: компетентнісний підхід, професійно-орієнтований практикум, організація та проведення спортивних змагань, професійна підготовка, інтерактивні методи, магістри, фізична культура і спорт.

Competence-based approach in teaching the discipline “Organization and conduct of sports competitions” in the process of training applicants in the specialty “Physical Culture and Sports”

Annotation. The study is devoted to substantiating and experimentally verifying the effectiveness of the competency-based approach in teaching the discipline “Organization and Conduct of Sports Competitions” in the training of master’s students majoring in 017 Physical Culture and Sports. The purpose of the study is to substantiate the importance of the competency-based approach in teaching the discipline “Organization and Conducting of Sports Competitions” and to identify key professional competencies that are formed in masters of specialty 017 “Physical Culture and Sports”. The study involved 42 master’s students who studied the discipline during one semester. The assessment of competence formation was carried out based on the results of a final test in the Moodle environment, the completion of a practice-oriented task involving the preparation of a full package of organizational documentation for a model competition, and a simulation presentation aimed at solving an organizational case. The methodological model included interactive forms of learning (case method, business games, modeling of competitive situations), the use of blended learning via the Moodle platform, and the integration of digital technologies (online draws, video replays, basic data analytics). According to the results, the average total score was 87.4 ± 1.8 out of 100 possible, with 79% of participants reaching the threshold level of “formed competence.” A survey of self-assessment of key competencies showed a median value of 4.3/5, which correlated with the objective assessment results. It was established that the implemented methodology effectively contributed to the formation of organizational, managerial, communicative, and technological competencies, in line with the educational program and the requirements for professional training in the field of physical culture and sports. The practical significance of the results lies in the possibility of introducing this model into the training of sports specialists and adapting it to other disciplines related to the management and organization of sports events.

Keywords: competency-based approach, professionally oriented workshop, organization and conduct of sports competitions, professional training, interactive methods, master’s students, physical culture and sports.

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна система вищої освіти в Україні орієнтована на підготовку фахівців, здатних ефективно діяти в умовах постійних змін, високої конкуренції та динамічного розвитку спортивної галузі. У цьому контексті компетентнісний підхід виступає провідною методологічною основою освітнього процесу, оскільки він спрямований не лише на засвоєння студентами теоретичних знань, але й на формування комплексу практичних умінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для професійної діяльності [2; 8].

У сфері спорту та фізичної культури така орієнтація є особливо важливою, адже успішна професійна діяльність фахівця залежить від здатності застосовувати отримані

знання в реальних умовах організації та проведення змагань, ухвалювати оперативні рішення, ефективно взаємодіяти з командою та дотримуватися етичних норм [4; 5]. Компетентнісний підхід дозволяє інтегрувати теоретичну підготовку з практичними завданнями, формуючи у здобувачів магістерського рівня комплекс професійних компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» [1; 9].

Вивчення навчальної дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» у цьому контексті відіграє ключову роль, оскільки вона забезпечує підготовку майбутніх фахівців до вирішення широкого спектра завдань – від планування та організації спортивних заходів до управління командою організаторів і використання сучасних інформаційних технологій у спортивній індустрії [3; 6; 10]. Застосування компетентнісного підходу в методиці викладання цієї дисципліни сприяє розвитку професійної мобільності, креативності та здатності до безперервного самовдосконалення [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дисципліна «Організація та проведення спортивних змагань» є ключовим елементом підготовки магістрів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», оскільки інтегрує знання з менеджменту, маркетингу, спортивного права, логістики та педагогіки [1; 3; 5]. Її зміст передбачає не лише засвоєння теоретичних основ, а й формування практичних умінь, необхідних для ефективної організації та проведення змагань різних рівнів – від студентських турнірів до міжнародних подій [4; 9].

Під час вивчення курсу здобувачі оволодівають методами планування календарних заходів, підготовки суддівської документації, розробки положень про змагання, організації роботи суддівської колегії, проведення жеребкування та підбиття підсумків змагань [1; 4]. Особливе значення має опанування сучасних технологічних засобів, зокрема електронних систем реєстрації, відеоповторів, онлайн-трансляцій та інструментів аналітики результатів [6; 10; 11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростаючу увагу до компетентнісного підходу у вищій освіті, недостатньо вивченими залишаються питання ефективності саме спеціально спроектованих методичних моделей для дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань», які інтегрують взаємопов'язані компоненти організаторської, управлінської, комунікативної та технологічної підготовки магістрів. Наявні підходи часто фрагментарно впроваджують кейс-метод, ділові ігри чи елементи змішаного навчання без цілісної логіки оцінювання сформованості компетентностей і без системного моніторингу індикаторів упродовж семестру. Залишається відкритим питання валідності та надійності засобів оцінювання (Moodle-тести, рубрики для моделювальних презентацій, пакет організаційної документації), узгодження порогів «сформованої компетентності» з вимогами ОПП, а також мінімізації упереджень самооцінки.

Крім того, у вітчизняному контексті бракує порівняльних (контрольованих) досліджень із традиційними моделями викладання, аналізу внеску окремих методичних компонентів (онлайн-жеребкування, відеоповтори, базова аналітика результатів) у приріст кожної компетентності окремо, вивчення перенесення набутих умінь у реальні умови проведення змагань (поза аудиторією) та їхньої стійкості в часі. Недостатньо охоплені аспекти масштабованості моделі для різних видів спорту і рівнів змагань, етичної та правової грамотності організаторів, а також впливу цифрового середовища на командну взаємодію і якість управлінських рішень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є обґрунтувати значення компетентнісного підходу у викладанні дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» та визначити ключові професійні

компетентності, що формуються у магістрів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Завдання статті:

1. Проаналізувати сучасний стан наукових досліджень щодо застосування компетентнісного підходу у професійній підготовці фахівців з фізичної культури і спорту.

2. Розробити та впровадити методичну модель викладання дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» з інтеграцією інтерактивних методів, змішаного навчання та цифрових технологій.

3. Провести оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей магістрантів на основі підсумкового тестування, практико-орієнтованих завдань та моделювальних презентацій.

4. Визначити педагогічну ефективність запропонованої моделі та надати практичні рекомендації щодо її використання у підготовці майбутніх фахівців спортивного профілю.

Результати

У дослідженні взяли участь магістранти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» ($n = 42$), які вивчали дисципліну «Організація та проведення спортивних змагань» протягом одного семестру. Оцінювання рівня сформованості компетентностей здійснювалося за результатами підсумкового тестування, виконання практико-орієнтованого завдання та моделювальної презентації, що відображали ключові результати навчання відповідно до освітньої програми.

Компетентнісний підхід у сучасній системі вищої освіти визначається як методологічна основа, що спрямована на формування в здобувачів освіти здатності застосовувати набуті знання, вміння та особистісні якості для розв'язання професійних завдань у різних умовах [2; 8]. На відміну від традиційних знанневих моделей, цей підхід акцентує увагу на інтеграції теоретичної та практичної підготовки, розвитку критичного мислення, комунікативних та організаторських навичок [4; 5].

У міжнародній освітній практиці компетентність розглядається як багатовимірне утворення, що включає знання (когнітивний компонент), уміння та навички (практичний компонент), а також ціннісно-мотиваційні орієнтири (особистісний компонент) [8; 10]. Такий підхід дозволяє забезпечити цілісну підготовку фахівця, здатного ефективно діяти в реальних умовах професійної діяльності.

У сфері спорту компетентнісний підхід набуває особливого значення, оскільки діяльність фахівця пов'язана з необхідністю оперативного прийняття рішень, організації роботи команд, застосування сучасних технологічних засобів і дотримання високих етичних стандартів [1; 3]. Це вимагає від випускників не лише ґрунтовної теоретичної підготовки, а й сформованих управлінських, комунікативних і лідерських компетентностей [4; 9].

Згідно з дослідженнями у галузі спортивної педагогіки, компетентнісний підхід у підготовці фахівців фізичної культури і спорту забезпечує:

- підвищення практичної спрямованості освітнього процесу;
- розвиток умінь працювати в команді та координувати дії учасників спортивних заходів;
- формування здатності застосовувати інноваційні методи організації та проведення змагань;
- підготовку до безперервного професійного вдосконалення [2; 8].

У науковій та нормативній літературі прийнято розрізняти три основні групи компетентностей: загальні, спеціальні та професійні [2; 8]. Загальні компетентності є універсальними якостями, що не залежать від конкретної спеціальності, але забезпечують ефективну професійну діяльність та соціальну взаємодію. До них

належать здатність до критичного та креативного мислення, навички міжособистісної комунікації, уміння працювати в команді, готовність до навчання впродовж життя, а також соціальна й етична відповідальність [4; 5]. У контексті дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» такі компетентності проявляються у вмінні ефективно взаємодіяти з учасниками та організаторами, дотримуючись норм спортивної етики та принципів чесної гри.

Спеціальні компетентності формуються в межах конкретної галузі знань і безпосередньо пов'язані з особливостями професійної діяльності у сфері фізичної культури та спорту [1; 3; 9]. У даній дисципліні вони охоплюють здатність організовувати та проводити спортивні змагання різних рівнів, уміння складати суддівську документацію та положення про змагання, навички планування календаря спортивних заходів, а також здатність здійснювати жеребкування й підводити підсумки змагань.

Професійні компетентності являють собою інтегрований комплекс знань, умінь і особистісних якостей, що забезпечують успішне виконання професійних функцій на високому рівні [2; 8]. Для майбутніх фахівців спортивного профілю вони включають володіння методами управління командою організаторів, здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у спортивному менеджменті [6; 10; 11], уміння аналізувати ефективність проведених змагань та вносити обґрунтовані пропозиції щодо їх удосконалення, а також готовність діяти в умовах непередбачуваних ситуацій та оперативно ухвалювати рішення. Чітке розмежування загальних, спеціальних і професійних компетентностей створює підґрунтя для цілеспрямованого планування освітнього процесу та вибору методів навчання, що сприяють їх комплексному розвитку [4; 8].

Вивчення дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» спрямоване на формування в здобувачів магістерського рівня комплексу компетентностей, що забезпечують їхню готовність до професійної діяльності у сфері спорту. Однією з ключових є здатність планувати та організовувати спортивні змагання різних рівнів – від локальних студентських турнірів до масштабних міжнародних подій, враховуючи регламент, логістику, інфраструктурні ресурси та вимоги безпеки [1; 4; 5]. Не менш важливим є уміння вести та оформлювати суддівську документацію, готувати положення про змагання, формувати календарні плани і складати звіти за підсумками проведених заходів [1; 9].

Серед компетентностей, що мають практико-орієнтований характер, особливе місце займає здатність управляти командою організаторів, координувати роботу суддівської колегії та забезпечувати ефективну взаємодію між усіма учасниками процесу [3; 8]. Ця компетентність передбачає володіння навичками лідерства, делегування завдань, контролю якості виконання робіт та вирішення конфліктних ситуацій у стресових умовах.

Важливим результатом опанування дисципліни є формування навичок застосування сучасних інформаційних технологій у спортивному менеджменті. Йдеться про використання електронних систем реєстрації учасників, автоматизованих платформ для жеребкування, цифрових табло результатів, технологій відеоповтору та аналітичних інструментів для оцінки ефективності змагань [6; 10; 11]. Здатність інтегрувати ці технології в організаційний процес сприяє підвищенню рівня прозорості, точності та швидкості ухвалення рішень.

Крім того, дисципліна розвиває комунікативні компетентності, що включають уміння ефективно взаємодіяти з глядачами, представниками ЗМІ, спонсорами та партнерами [5; 8]. Це передбачає використання навичок презентації, ведення переговорів, формування позитивного іміджу спортивного заходу та забезпечення високого рівня задоволеності його учасників.

Таким чином, компетентнісний підхід виступає фундаментальною основою для розробки та реалізації методики викладання дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань», адже він орієнтує процес навчання на кінцевий результат – готовність випускника успішно діяти в реальних умовах спортивної індустрії [1; 5].

Інтерактивні методи навчання посідають особливе місце у процесі викладання дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань», оскільки вони дозволяють максимально наблизити освітній процес до реальних умов професійної діяльності. Одним із найефективніших інструментів є кейс-метод, який передбачає аналіз та розв'язання конкретних практичних ситуацій, пов'язаних з організацією та проведенням змагань. Робота з кейсами стимулює розвиток критичного мислення, вміння працювати з нормативними документами, прогнозувати наслідки ухвалених рішень і знаходити оптимальні шляхи виходу зі складних обставин [2; 4; 8].

Важливим інтерактивним інструментом є ділові ігри, що моделюють діяльність організаційного комітету, суддівської колегії або команди волонтерів. Учасники виконують ролі різних функціональних груп, що дозволяє відпрацьовувати навички комунікації, координації дій, розподілу обов'язків та ухвалення колективних рішень в умовах обмеженого часу і ресурсів [1; 3; 9].

Ще одним ефективним підходом є моделювання змагальних ситуацій, коли навчальний процес відтворює ключові етапи підготовки та проведення спортивних подій – від розробки положення та календарного плану до підбиття підсумків змагання. Таке моделювання дозволяє студентам на практиці відчувати відповідальність за організаційні рішення, перевірити їх ефективність у контрольованих умовах, а також отримати досвід взаємодії з різними зацікавленими сторонами, включно зі спортсменами, глядачами та офіційними особами [5; 6; 10].

Поєднання кейс-методу, ділових ігор та моделювання змагальних ситуацій забезпечує комплексний розвиток організаторських, управлінських та комунікативних компетентностей, а також формує готовність випускників діяти у непередбачуваних обставинах, що є невід'ємною вимогою сучасної спортивної індустрії [2; 8].

Змішане навчання є одним із провідних методичних підходів у викладанні дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань», оскільки воно поєднує переваги традиційних аудиторних занять із можливостями дистанційних технологій. Такий формат дозволяє гнучко організувати навчальний процес, розподіляючи теоретичний матеріал та практичні завдання між очними зустрічами та онлайн-середовищем [2; 4; 8].

Таблиця 1.

Підсумкові результати оцінювання сформованості компетентностей

Показник	Максимум, балів	$M \pm m$	% від максимуму
Теоретичний тест	50	43,2 ± 1,1	86,4
Практико-орієнтоване завдання	30	26,1 ± 0,9	87,0
Моделювальна презентація	20	18,1 ± 0,5	90,5
Сумарний бал	100	87,4 ± 1,8	87,4

Ключовим інструментом реалізації змішаного навчання в Запорізькому національному університеті є платформа Moodle, яка забезпечує доступ до електронного курсу дисципліни. Тут студенти можуть переглядати лекційні матеріали, завантажувати методичні рекомендації, виконувати інтерактивні тести, брати участь у тематичних форумах та обговореннях, а також здавати індивідуальні завдання в електронній формі [1; 9].

Важливою перевагою використання Moodle є можливість поступового формування професійних компетентностей за допомогою різноманітних завдань: від заповнення суддівської документації чи складання положення про змагання до створення мультимедійних презентацій та аналітичних звітів. Крім того, платформа забезпечує

оперативний зворотний зв'язок між викладачем і студентами, дозволяючи швидко коригувати помилки та відслідковувати прогрес у засвоєнні матеріалу [3; 5].

Інтеграція змішаного навчання та цифрового середовища Moodle сприяє підвищенню самостійності здобувачів, розвитку навичок роботи з інформаційними технологіями та формуванню відповідальності за власні результати. Це, у свою чергу, створює умови для ефективного оволодіння як загальними, так і спеціальними та професійними компетентностями, необхідними для організації та проведення спортивних змагань [2; 6; 10].

Наприкінці семестру ми провели підсумкове тестування та опитування з прив'язкою кожного індикатора до відповідних компетентностей. Оцінювання складалося з трьох частин: (1) комп'ютерний іспит у Moodle з теоретичних питань дисципліни (макс. 50 балів); (2) перевірка практико-орієнтованого пакета документів до «моделі змагання» (Положення, календар, суддівська документація, звіт; макс. 30 балів); (3) коротка моделювальна презентація рішення організаційної ситуації (макс. 20 балів) з оцінюванням за рубрикою комунікаційно-управлінських дій. Додатково проведено анонімне опитування щодо самооцінки володіння компетентностями за 5-бальною шкалою (1 – не володію; 5 – володію впевнено). Зміст завдань і критерії оцінювання відповідали методичним матеріалам дисципліни та компетентнісній рамці ОПП [1; 2; 4; 8; 9].

Результат: середній підсумковий бал групи склав $87,4 \pm 1,8$ зі 100 можливих. За компонентами: теорія – $43,2 \pm 1,1$ із 50; практичний пакет – $26,1 \pm 0,9$ із 30; моделювальна презентація – $18,1 \pm 0,5$ із 20. Порог «сформованої компетентності» встановлювався на рівні ≥ 80 балів сумарно; його досягли 79 % здобувачів. За підсумками опитування, медіанне значення самооцінки володіння ключовими компетентностями становило 4,3/5, що узгоджується з об'єктивними підсумковими балами. Отримані дані свідчать, що протягом курсу здобувачі оволоділи організаторськими та управлінськими діями (планування, документообіг, розподіл ролей), комунікативними навичками (презентація рішень, взаємодія з «суддівською колегією», стейкхолдерами) та технологічними вміннями (робота в Moodle, використання шаблонів електронної документації, базова аналітика результатів), що відповідає цілям дисципліни і компетентнісній логіці програми [1; 3; 5; 8; 9].

Порог «сформованої компетентності» встановлено на рівні 80 балів сумарно; його досягли 79 % здобувачів. За результатами опитування, медіанне значення самооцінки володіння ключовими компетентностями становило 4,3 бала з 5 можливих, що корелює з об'єктивними підсумковими результатами.

Висновки

Результати проведеного дослідження підтверджують ефективність компетентнісного підходу у викладанні дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» для магістрів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Використання інтерактивних методів навчання, практико-орієнтованих завдань та цифрових технологій сприяло формуванню у здобувачів організаторських, управлінських, комунікативних і технологічних компетентностей. Підсумкове оцінювання показало, що більшість учасників досягли порогового рівня сформованості компетентностей, а результати самооцінки студентів узгоджуються з об'єктивними даними. Отримані результати свідчать про доцільність подальшого впровадження зазначених методичних підходів у підготовку фахівців спортивного профілю та можливість їх адаптації до інших дисциплін професійного спрямування.

Перспективи подальших досліджень розширенні апробації компетентнісної моделі викладання дисципліни «Організація та проведення спортивних змагань» у різних закладах вищої освіти, поглибленому аналізі впливу окремих інтерактивних методів та цифрових технологій на формування професійних компетентностей, а також

у вивченні довготривалого ефекту їх застосування в реальних умовах організації спортивних заходів.

Список використаних джерел

1. Воронкова Т. В., Симонік А. В., Пономарьов В. О., Петров В. О. Організація та проведення спортивних змагань : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня магістра спеціальності «Фізична культура і спорт». Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 45 с.
10. Uraeva N., et al. Use of information technology in the field of sports games during training. *Sports Games*, 1(23), 2022. P. 106–114.
11. He C., Ye C. Application of computer technology in sports training and competition. *Proceedings of the International Conference on Education, Management and Computing Technology (ICEMCT16)*. Atlantis Press, 2016. P. 285–288.
2. Драч І. І., Шиян О. І. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки*, 2019, № 36, С. 45–50.
3. Жданова О. М., Чеховська Л. Я. Основи управління сферою фізичної культури і спорту. Львів : ЛДУФК, 2017. 244 с.
4. Костюкевич В. М. Організація і проведення змагань зі спортивних ігор. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 216 с.
5. Криштанович С. В. Спортивний менеджмент. Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. 208 с.
6. Luo D. The Application of Computer Technology in Sports Training and Competition. In: *International Conference on Applications and Techniques in Cyber Security and Intelligence*. Springer, Cham, 2020. P. 543–549.
7. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку. Київ : Олімпійська література, 2007. 216 с.
8. Савченко Л. О., Раєвський Р. Т. Компетентнісний підхід як основа сучасної підготовки фахівців у сфері спорту. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 2021, № 1, С. 17–22.
9. Симонік А. В., Пономарьов В. О., Петров В. О., Воронкова Т. В. Організація та проведення спортивних змагань : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 127 с.